

Hvis vi var en almindelig familie

Indledning

Litteraturlguiden til Trine Bundgaards roman tager dig og dine elever med på en vaskeægte skattejagt fyldt med mystiske spor og magiske aktiviteter, der forhåbentlig vil lede jer frem til en 'gylden litteraturskat'. I skal sammen på opdagelse i nutidens komplekse familieliv med dets mangfoldige konstruktioner og dertilhørende problematikker – tematikker som de fleste elever sikkert kan relatere til. Guidens aktiviteter lægger bl.a. op til indholdsrige litteratursamtaler, som alle elever kan deltage i.

Målgruppe

4.-6. klasse

Forfatter

Anja Christina Houllind Simonsen og Janne Terese Jakobsen

Om værket

Jeg har altid troet, at voksne var klogere end børn, men jeg er faktisk kommet lidt i tvivl (side 61).

Det er ikke så mærkeligt, at hovedpersonen gør sig mange og store tanker om, hvad der kendetegner de voksnes og børnenes roller, for hjemme hos ham/hende synes rollerne ofte at være byttet om. Hovedkarakteren (hvis køn læseren ikke kender til) må således påtage sig flere forældreopgaver over for sin lillesøster, samtidig med at han/hun godt kunne have brug for, at nogen gjorde dette for ham/hende. Med en spirituel mor, der pludselig mister sit job, og en alkoholiker som far, der i øvrigt ikke bor hos familien længere, virker hverdagen for det meste ret håbløs. Heldigvis har hovedpersonen en rigtig god og omsorgsfuld ven, Ali, som altid står klar med en hjælpende hånd, fx når der skal planlægges skattejagt til lillesøster Ingeborgs fødselsdag.

Om forfatteren

Forfatteren Trine Bundsgaard er født i 1971. Hun er vokset op i Odense, og de første fem år boede hun med sine forældre i Vollsmose, indtil de blev skilt, og hun flyttede med sin mor til en anden bydel i Odense. Litteratur har altid været en stor del af Trines liv, da hendes mor læste mange bøger højt for hende, og hun levede sig ind i de verdener.

Efter at have set et opslag i 2003 fra forlaget Carlsen gik hun i gang med sin første børnebog *Rune Ole fra Akelejevej*, der udkom i 2006. Mange af Trine Bundsgaards fortællinger handler om hverdagens problemer og dilemmaer, og forfatterskabet kredser ofte om interaktionen mellem mennesker og om de dilemmaer og spændinger, der kan opstå i det felt. Det er ikke altid lige nemt at være et forstående og rummeligt menneske, uanset om man er barn eller voksen. Hendes fortællinger har et tematisk blik for kærlighed, køn, venskab, mobning, familieliv og meget mere. At lære at forstå sig selv og hvem man er, kan være virkelig svært, og i *Hvis vi var en almindelig familie* har vi at gøre med en hovedperson, hvis familieliv er konfliktfyldt og opløsningstruet, hvorfor hovedpersonen må agere som voksen for at få tingene til at lykkes. Trods alt det barske, triste og ærlige skrives der også et håb frem, hvilket kendetegner Trine Bundsgaards skrivestil. Hun skriver realistisk om børns hverdag og deres hverdagskonflikter med en troværdighed, som gør det let for børn at identificere sig med karaktererne.

Kilde: <https://forfatterweb.dk/oversigt/bundsgaard-trine>

Læseprocessen

Vi foreslår, at eleverne ikke læser bogen på én gang, men at du/I inddeler den i mindre dele, fx side 5-28, side 29-61, side 62-91 og side 92-120.

Litteraturaktiviteterne, som vi har udarbejdet til romanen, skal opfattes som et litteraturarbejds *skattekort*, der selvfølgelig er inspireret af Ingeborgs fødselsdagsskattejagt. Nedenfor kan du se forslag til, hvornår og hvordan aktiviteterne kan udføres.

Skattekortet er en interaktiv PowerPoint-præsentation:

[https://portalmotor.gyldendal.dk/-/media/home/dansk2/dansk3_6/dokumenter/Lærer/Litteraturguides/Hvis vi var en almindelig familie - skattekort](https://portalmotor.gyldendal.dk/-/media/home/dansk2/dansk3_6/dokumenter/Lærer/Litteraturguides/Hvis%20vi%20var%20en%20almindelig%20familie%20-%20skattekort)

Eller en interaktiv Slides-præsentation:

https://docs.google.com/presentation/d/1Qc6q1HovmGjYvLTAbNALC4_Umbe7p3B1MWsb27GsWWI/copy?usp=sharing

Hver gang, I er nået til en af aktiviteterne, giver du klassen en ledetråd. Svaret på ledetråden er den låge, der skal åbnes. Se ledetrådene herunder.

Når du trykker på lågen, kommer du frem til et slide med en beskrivelse af aktiviteten. På den måde kan eleverne hele tiden følge med i arbejdsprocessen, hvilket skaber overblik og motivation.

Fortæl fx klassen dette, inden I for alvor går i gang med at læse og undersøge romanen sammen: *I romanen skal hovedpersonen lave en skattejagt til sin lillesøsters fødselsdag, men det viser sig at være svært, og flere udfordringer dukker op undervejs. Ligesom personerne i bogen skal vi i læsningen og undersøgelsen af romanen på en slags skattejagt. Vi skal sammen finde ud af, hvad der er på færde i familien.*

Aktiviteter/Ledetråde

1. *En almindelig familie*
Hvad kalder man også far, mor og børn? (Familie)
2. *En hjælpende hånd*
Hvad hedder hovedpersonens ven? (Ali)
3. *Prik hul på følelserne*
Hvad er det for en vigtig ting, som vi puster op til en fødselsdag? (Ballon)
4. *Kære brevkasse*
Hvad skrev man tidligere, før mailen blev opfundet? (Brev)
5. *Et melodisk resumé*
Hvad kalder man også en komposition på vers? (Sang)
6. *Bogbillede*
Hvad siger man også, når nogen tager et billede? (Appelsin)

Undervisningsfokus/undervisningsideer

Aktivitet 1: En almindelig familie

Her er der fokus på elevernes forforståelse samt deres tanker om, hvad en almindelig familie er. I kan lave en fælles brainstorm på tavlen, eller du kan opfordre eleverne til at lave et mindmap i programmet Padlet på SkoleTube, fx med afsæt i spørgsmålet: *Hvad er en almindelig familie?*

Brug fx støttespørgsmålene her for at sætte yderligere gang i elevernes refleksioner.

- Hvad betyder almindelig?
- Hvad er en familie?
- Hvad er efter din mening en almindelig familie?
- Kender du nogen, som lever i en anden type familie end dig?
- Hvilke familietyper kan I nævne?

Aktivitet 2: En hjælpende hånd

I løbet af romanen optræder der flere personer (bipersoner), som hjælper hovedpersonen på forskellige måder. Denne aktivitet har således fokus på at sætte ord på, hvordan andre mennesker kan hjælpe én, når man har det svært.

Print, og uddel arbejdsarket *En hjælpende hånd*. Arket findes som bilag bagerst i guiden. Fortæl eleverne: *I romanen møder I flere personer, som hjælper hovedpersonen på forskellige måder. Mens I læser, skal I skrive, hvordan de forskellige personer hjælper. Det kan fx være noget, de siger, eller noget de gør for hovedpersonen.*

Aktivitet 3: Prik hul på følelserne

Det er, som om ordet prikker hul på en hel masse inden i mig, jeg ved ikke, om det er tanker eller følelser eller nerver eller måske min lever eller nyrer.

(side 88)

Sådan beskriver hovedpersonen sin choktilstand, da Ali kort og præcist fortæller, at han udmærket ved, at hovedpersonens far er alkoholiker. I denne aktivitet skal eleverne forsøge at sætte ord på de tanker og følelser, der flyder gennem kroppen på ham/hende.

På arbejdsarket *Prik hul på følelserne* skal eleverne i ballonerne notere forskellige følelser, mens de ved siden af skal skrive, hvorfor følelsen opstår. Her er et par eksempler:

Flov, fordi Ali ved, at hans/hendes far drikker.

Glad, fordi Ali forstår ham/hende og gerne vil hjælpe.

Bekymret, fordi han/hun ikke ved, hvad der skal ske med hans/hendes familie.

Arket findes som bilag bagerst i guiden.

Lad eleverne præsentere deres balloner for hinanden, og hæng dem op i klassen.

Aktivitet 4: Kære brevkasse

Denne aktivitet er mest oplagt at inddrage, når eleverne har læst til og med side 91. Her får eleverne mulighed for at sætte sig i personernes sted og leve sig ind i de udfordringer og dilemmaer, som de står overfor. Elevernes opgave er at formulere de dilemmaer, som personerne fra romanen oplever. De skal formulere dilemmaerne som breve, som skal stiles til en brevkasse, hvor de kan få råd og vejledning til måske at løse deres dilemma. Gode karakterer at arbejde med er: Ali, Ingeborg og hovedpersonen.

Eleverne skal i makkerpar finde de forskellige problemstillinger, der kommer til udtryk i romanen. Når eleverne har skrevet deres breve færdig, skal de bytte brev med et andet makkerpar. Alle læser et brev fra et andet makkerpar, som de derefter skal skrive et svar til (herunder hvordan dilemmaet kan løses). Udvælg bagefter et par eksempler på breve med tilhørende svar, og læs dem højt for klassen. Lad eleverne undervejs bidrage med yderligere refleksioner.

Inden eleverne går i gang med aktiviteten, er det oplagt, at du lægger op til en fælles snak om, hvad et dilemma og en brevkasse er. Du kan læse mere om aktiviteten i *Grib litteraturen!* (Gyldendal 2020), og du kan finde eksempler/modeltekster på brevkasse-dilemmaer på griblitteraturen.gyldendal.dk, som gratis kan printes.

Aktivitet 5: Et rytmisk resumé

Eleverne skal lave et resumé, som de skriver som et digt på ca. 6 verselinjer. De kan også vælge at lave det som en strofe til en sang.

Lad eleverne genlæse side 115, hvor Ingeborgs fødselsdagsgæster har skrevet en spørgelsesuddrivelsessang. Tal eventuelt også om rimtyper og billedsprog.

Lav derefter en fælles brainstorm på tavlen med alle de ord, som eleverne forbinder med fortællingen. I kan også lave 1-2 verselinjer på tavlen i fællesskab, så alle er i gang. Du kan for eksempel gøre således:

1. Bed eleverne om at nævne alle de ord, som de synes, der passer til fortællingen.
2. Skriv ordene på tavlen.
3. Spørg eleverne, om nogle af ordene hænger sammen og/eller omhandler det samme.
4. Spørg eleverne, om nogle af ordene rimer.
5. Vælg nogle ord/en del af bogen, som I vil starte med at skrive om.
6. Skriv 1-2 verselinjer om dette emne.

Eksempel – Modeltekst

Min mor clairvoyante evner har
Min far sidder ofte på en bar
Ali er min bedste ven
Han hjælper mig med at blive glad igen
Min lillesøster har snart fødselsda'
En fantastisk skattejagt skal hun ha'
Hvem skal nu hjælpe mig?

Makkerparrene skal nu skrive digtet færdigt. Til sidst skiftes de til at præsentere deres digt. De kan også vælge at finde en passende melodi, der kan køre i baggrunden, mens de læser/synger deres digt, så det i stedet bliver en strofe i en sang – fx Find the Tune på Skoletube. Lad eleverne præsentere digtene/sangene for hinanden.

Aktivitet 6: Bogbillede

Formålet med aktiviteten er at give eleverne mulighed for at visualisere og samle op på romanens tema og handling. Bed eleverne om at finde et antal genstande, som de synes repræsenterer centrale elementer fra bogen. De kan tage ting med hjemmefra, finde ting på skolen eller printe tekst/billeder af ting ud fra nettet.

Eleverne skal placere de forskellige genstande rundt om bogen, så der skabes en meningsfuld og aflæselig opsætning. De tager et billede af opstillingen med deres mobiltelefon, som de kan præsentere eller dele med hinanden på forskellige måder, sende til hinanden, printe, udstille osv. I kan også aftale, at eleverne uploader deres billeder til SkoleTube-programmet [Thinglink](#), hvor de kan indsætte tekstfelter, billeder, lyd og links (som selvfølgelig skal have relation til romanen og dens temaer). Eleverne kan fx indsætte deres resumé. Lad eleverne præsentere deres bogbillede for hele klassen eller i små grupper.

Du kan læse mere om aktiviteten i *Grib litteraturen! (2020)*

Perspektivering

En almindelig familie kan for mange børn være svær at definere, da der i dag findes mange forskellige familietyper og -problematikker. Hvis I gerne vil fordybe jer mere i temaet i danskundervisningen, kan I fx se nærmere på titlerne her, der også handler om forskellige slags familieliv:

- *Maskernes hus* af Lars Daneskov (Hertil findes en litteraturguide på dansk3-6.gyldendal.dk)
- *Ønskekuglen* af Mette Vedsø (Hertil findes en litteraturguide på dansk3-6.gyldendal.dk)
- *Veronika lyder som harmonika* af Rebecca Bach-Lauritsen
- *Mona morgenglad* af Marianne Verge
- *Månen flytter med* af Marianne Verge

Bilag: En hjælpende hånd

Bilag: Prik hul på følelserne

PRIK HUL PÅ FØLELSERNE

